

پیل : ۱ صانی : ۱۹

ییلانی

عثمانی مملکتی ایچون ۱۲ غروش
روسیه و عجمستان ایچون ۲ روبله
باشقه مملکتلر ایچون ۵ فرانق

صایبسی ۱۰ پاره یه

خلفه درغرو

هفته ده بر، نورن بوردی، طرفین میقایلم

«خلفه درغرو» نك رانمی بازیمیلری

مدیری: جلال ساھر

اداره خانه

استانبولده نور عثمانیه
چاده سند، ۵۰ نومرولی
«تورك بوردی»

نجشنبه ۱۵ اغستوس، ۱۳۲۹

خالده ادیب خانم • آقا کوندوز • آق چوره اوغلی یوسف • احمد آغایف • توفیق نورالدین • جلال ساھر •
حسین زاده علی • حمدالله صبحی • عاتل مختار • عبدالفیاض توفیق • علی جانب • علی سعادت • علی علوی • غالب نختیار •
کاظم نامی • کوپرلی زاده محمد فؤاد • کولک آپ • محمد امین • محمد علی توفیق • محمد وح شوکت • ناظم بکسر •

ملت خلق تشكيلاتى پېگدن دېرلته بېلدىگى ايچون
گنجلىشمك اقتدارينه مالىكدر .

بعضاىى: بر ملتك گنجلىشمىسى ايچون اولادكن
صوكره دېرلمىسى لازمدر دېرلر . يعنى حكومت تشكيلاتى
الدىن چىقاردقدىن صوكره خلق مؤسسەلىرى ياپىيلير ؛
دىمك ايسىترلر . بز بوفكرده دىكلر . بزده كورده طيىى بر
جريانك ياپىجنى بومعجزه مى (حياىى رحله) ده حصواه
گنيره بيلير . كله جك مقاله لر مزده بو حصوا لك صورتى
ايضاح ايده جگنر .

كر ك آلب

مهندس افندي نك نصيحتى

برگون بر مهندس تارلار لك آراسنده هندسه آلتنى
قوروش ، يول آچىلىق ايچون اوراسنى اولچيور و اشارتلىر
ديكيوردى . ياننده برق كيشى ده برابر چاليشيورلردى .
بونلر ك ياپدىنى ايشى گورمك ايچون اوراده كى كويلورلردن
بر دليقانى يانلرينه گلمش باقيوردى . بر ساعت قدر بوبله
گچدى ، مهندس چاليشيور ، دليقانى اوبله دورمش
سير ايديوردى . صوكره مهندس اونا صوردى :

— اوغلم سن كيمسك ؟

— بورانك كويلدىسىم .

— صنعتك ندر ؟

— هيچ .

— سن بر ايش گورمىسك ؟

— ايشم بوقدر . بر تارلامز ، برده باغچىمىز واردر .

دايم آنام اوراده چاليشىرلر . بانا ايشم گوستىرلرلرسه
ياپارم . هم ايشمىز آزدر ...

بونك اوزرينه مهندس افندى ايشنى ييراقاق
بر دوشوندى . صوكره باشنى قالدىروب گوزلرى
دليقانى ديكه لك يىنه بر كره داها و سرت سله :

ياكتر جسدلى دىكل ، عىنى زمانده (روحلى) بر ملت حالته
كله مى لازم كليلر .

..

عثمانلى دولتى يىك تشكلى ايدركن بوتون مؤسسەلر مىز
اوجاق حالته ايدى . اندرون هميون ، عجمى اوغلانلر
قىشلهسى ، پاشا داره لرى برر عملى مكتب حالته ايدى .
گنج ذكالىر بواوجاقلره انتساب ايده رك اهلىتلىرته كوره
قىليچ تياردن وزير اعظملى رتبەسنه قادار ا اكتساب
ايدرلردى . لوند اوجاقلرى برقاج قورصان كيمسەلە ملكىكلر
فتح ايدن خيرالدين بارباروسلر ، طورغود رئيسلر
يشدېرلردى .

يىكچىرلك ، سپاهلىك ، غرب اوجاقلرى ، مصر و
بغداد كوله منلرى برر عاله اوجاقى حالته ايدى . بو
اوجاقلر ك غنەلرى ، پيرلىرى ، خصوصى عصيبىللىرى
واردى . بر ملتك اختيارلامەسى اوجاقلر ك ديوان حالته
گچمەسى ديمكدر . اولكه مزده كى خلق تشكيلاتك
رسمى مؤسسەلر حالته كيرمگە باشلايدى كون عثمانلىق
اختيارلامغه باشلايدى . بو صيرده غير مسلم عنصرلر
خلق تشكيلاتنه كيتىكجه اهميت وېرە رك گنجلىشدىلر .
بىمار يقخانلر ، متره پوليدخانلر ، جماعت مكىتلر ، مشركتلر ،
تجارىخانهلر ، قوميتلر ، چتلىر برر مجاهده اوجاقى حالته
چالشدىلر و نهايت بو قومى اوجاقلردن برر دولت پيدا
اوله رق عثمانلى سلطنتدن آيرىلدىغى گورمگە باشلاق .
بو كوك چوك دولتىر استقلاله نائل اولدقدىن صوكره رسمى
مؤسسەلر تشكىل ايتدىلر . فقط بورسمى تشكيلاتك روحارى
ينه اوجاق حالته ايدى . بزده اولدىغى كېي ديوان ماهيتنه
گچمە مشدى . بوندن دولايىسدر كه كوك چوك بالقان
دولتلىرى روحى ملاتر حالته چالشدىلر ، يوكسلىدلر .
بز ايسه كيتىكجه انحطاطه ، اقراضه سوروككندك : چونكه
بزم روحىر اويوشمشدى . ملاتر عضويتلر كېي دىكلدر .
بر عضويت اختيارلامه بردها گنجلىشمىز . حال بوك بر

— صغٹک ندر اوغلم؟ دیدی.

چو جوقده جواب یوقدی. او، بودفعه اوگنه باقدی.

مهندس اقدی سوزنده دوام ایتدی:

— دیمک که سن هیچسک ها! واه واه... آلك

آیاغک طونار، کوزلرک کورور، دیمک سویلر، قولاغک
ایشیدیر. کوجک، قوتک یرنده، عقلک، فکرک وار.

اوندن سوکراده هیچ بر شی دگیلین. بوناصل اولور،

اوغلم؟ هم تارلاده، باغچهده سن دورورکن زوالی آناک

و دایک نندن چالیشسینلر؟ بویله هر اعضاسی یرنده

برکنج هیچ اولورمی؟ بویله تیل کچیردیگک کونلری

الله سندن صوراجق. داهالاه صورمزدن اول بز

چالیشانلر سنی کوره چکیز، سنی عییلایه جغز، باق بزقارده

قیشده، یازین کونشک آتنده صیاحدن آقشامه قادار

اوغراشیورزده بو قوص قوجه آدام قوللری صالایه

صالایه اوگمزده ایشیز کوجیز دولاشیور دیه چکیز.

داهالایستیمسک اوغلم؟ سوکرا سانا دشمن اولاجغز.

سنی آدام صایمایه جغز. سانا سلام ویرمه چکیز، اعتبارک

اولمچق.

مهندس تربی سیلرک ینه سوزینه دوام ایتدی:

— نه دییوردم! اوهوت، اعتبارک اولمچق.

هم نیچون اولسون؟ سنده بزم گبی چالیشادقندن سوکرا

بزم گبی اولماغه نه حقت وار...

دلیقانی بر آراق لوفکاته جک اولدی. جاهلک

بلاسی بو سوزلر قارشیلق ویرمک ایستدی، دیدی که:

— سن نه قاریشیورسک اقدی؟ بن سندن بر شی

ایستهمه یورما!...

مهندس اقدی بوسوز اوزینه آغلاچق اولدی.

بوزی قیب قیرمزی قیزاردی. قاشلری چاتیلدی،

دوداقلری تیتهدی.

— نه دیمک، واه زوالی جاهل چوجق، عقلسز

چوجوق، کندینی بیلمه یین چوجوق... مادام که بویله

دییورسک، گل شورایه، قارشیمه اوطور سنگه بر آیی
آکلاشام. «دیرک گنجک قولندن طوندی، اوراده کی
بر آناجک آتته اوطور دیرلر. مهندس اقدی برده
جیغاره یاقدی. «دیکله!» دیدی. و سوزه باشلادی:

— سانانچون قاریشیورم، آکلاشام. سن، بن،

اونکی، بهریکی، بز هپ مملکتک اولادی بز. شوراده

بربریمزک اییلگی، قسانی، چالیشقانی، تابلگی

بربریمزه بولاشیر. بن چالیشیرم، سن اوطورورسک

سن بزم حققی یش اولورسک. هله آناک و دایکک

حققی ییدیککی هیچ عفو ایدم. برده سن سندن بر شی

ایسته میورسک. اما شیمدی دیدیم گبی فرقه وارمیه رق

باشقه سنک حققی ینه آلوب بیورسک. هم سنک ملت،

آناک، وطنک وار. برده کندک وار سین. بونلرکده

سنک اوستده حقلری وار. سنکده اونلرک اوزرنده

حقک اولاجق. فقط بو حق اگر چالیشیرسک اولور،

چالیشمازسک دیمک که سن هیچسین. هیچ اولانک، هیچک،

باشقه سندن بر آلاجی یوقدر. چونکه کندیس یوق

دیمکدر. آکلاکدی؟ سن شیمدی بزم گوزنده

بر قارینجودن کوجوک، بر حیواندن آشاغی سین. داریله،

کوجنمه! انسان قسعی چالیشمازسه اولا یوق دیمکدر.

اوندن سوکراده زیانی بر شیدیر. چونکه باشقه سنک

یوزندن گچینور، و باشقه سنک حققی بیور دیمکدر.

سنک رحمتی باباک بویله می ایدی؟ سوبه باقیم!

دلیقانی ترلیوردی. آتده کی چوب پارچه سیله طوراغی

قاریشیدیر اراق گوزنی یره دیمکدن باشقه بر شی

پایامیوردی. براز سوکرا پک صیقله رق دیدی که:

— آکلادم. آکلادم اما بن بر شی اوگره نمدم.

نه پایام!!

مهندس اقدی جواب ویردی:

— اوهوت، باباک سانا شو تارلا ایله باغچه میراث

بیراقه جغه کشکک بونلری مصرف ایدوبده سنی مکتبده

بر حبسخانه زیارتی

فرصت بولونده عمر مده هیچ بر حبسخانه گیرمه مش، ایسته مه رگ یابیش بر دایق مسأله سندن دولای رفته جزایه چاریلان بر آدامله جنایتک اُلک بویوکنی ایشله مش بر قاتلک بردم آلتنده، یان یانه ناصل یاشامقده بولونقلری گورمه مش ایدم. گچلرده آناتولی بی گزرنکن، اُسکی تاریخمزه مشهور اولان قصبه لر دن برینک حبسخانه سی گورمک ایسته دم. بر غزته حجه هریر آچقدره، ایسته دگی بری گورمه سنه، گزمه سنه مانع یوق در.

بر کون اول حبسخانه مدیری ایله کوروشدم؛ بی گزدریمکه سوز و بردی. ایرته سی گونی بر آرقاداشله گیتیم: بویوک بر میدان .. صاغ طرفده اوزونجه بر صوندورمه .. بوراده حبسخانه بی گوزتایه یی جاندار - مه لرله اوافق قنک جزالی بعض چو جوفر، دلقانلیلر واردی. میدانک ایجریسنه گیرونده صاغه دوتجه تام قارشیده حبسخانه بناسی وار. قاییدن ایجری گیرنجه اوکمزده مهیر پارمقلقی بر قای دهاا چیقدی. صاغ طرفده کی مردیودنی چیقق، قاینک اوزرنده خراب بر اوطه یه گپردک: مدیر اوطه سی.

قصبه، از مبر ولایتک اُلک معمور بر سنجاق مرکزی اولدینی، تاریخی بریمتی بولوندینی حالده، حبسخانه سی یک فنا، بی قیلم بی قیله حق بر حالده ایدی. مدیر اوطه سنک اوکندن حبسخانه نک آولوسی گورونیوردی. چو جوق دینه جک یاشده کنج دلقانلیلرله آق صاقالی اختیارلره قادار بر خیالی آدام، یا اصل ایچ حبسخانه بناسنک گولگه طرفده کی دیوارینه یاسلا نهرق چومه مش، یا خود آلوده بر آشاغی بر یوقاری گزیمکده بولنش ایدی.

ایچ بنای طیشندن گورمک کافی ایدی؛ بوراده آنحق یک سفیل بر صورتده یاشانه بیلیر ایدی. مدیره رجا ایتمد: یوقاری یه درت بش محبوس دعوت ایتدی.

اوقوش، سانا بر شی اوگره منش اولیدی. فقط بوده دوغرو دگیل. سنک تارلاک وار، باغچک وار، سن اونلرک ایچنده ترلیه جکسین. اونلرک ایچنده آقشامه قادار بورولاجقسین. اونلری گویک اُلک کوزل بری یاباجقسین، اعلا محصول آلاجقسین. بر بوغدا یانه سنه قادار حساب ایده جکسین. مالکک ورگیسی بیت الماله ویرمه جکسین. نه ویکک ذخیره سی آنباره کندی صیرتگده طاشیه رق کندی الکله قویه جقسین. فضله سی صاتوب پارا آرتیراجقسین. آنالک راحت ایده جک، سن اوغراشاجقسین. یوقسه ییدیکک حرامدر، اوغلم، حرام. بودفعه دلقانلینک عقلی ایردی، اوفکسی گجیدی، اوفککک رینه اونانمه گلدی. دوشوندی، آقشامه قادار قهوه ده اوطوردینی، نه وک نوکنده کی آغا جک آلتنده یالندینی گوزینک اوکنه گلدی. آناسنه، دایسنه آجپایه باشلادی؛ چالیشانلره امره ندی.

مهندس اقدی یاواشجه صورتی:

— جیگده قاج غروشک وار؟

دلقانلی صیقلدی، جواب ویرمه ندی. نه زیلدی، بوزولدی.

دیگری ینه تکرار ایتدی: قاج غروشک وار؟

جواب: «هیچ یوق!»

اوقت مهندس اقدی آیاغه قالقدی. دلقانلی بی ده چکدی، برندن قالدیردی. و دیدی:

— ایسته بن ایشمک باشنه گیدورم. سن دده دوغرو تارلاکه گیت. بنم گونده لکم االی غروشدر. سن دده اوغلم بش غروش قازانمک یوله باق که عاقبت رزیل اولمایه سین. بو تاثر ایله دلقانلی آرتق چالیشور و چالیشدجه حیاتک لذتی طویبوردی.

علی سعاد

